

A tudományos élet magyar fiai

1844 május 5-én született Klein Gyula botanikus (meghalt 1915-ben). A bécsi, zürichi és a müncheni egyetemen hallgatott botanikai előadásokat. Hazatérve, 1869-70-ben a budai reáliskolában volt helyettes tanár, majd a műegyetemen tanársegéd. 1872-ben a műegyetemen az ipari növénytan rendes tanárává nevezték ki. Itt működött majdnem haláláig. A hazai növénytanban a szigorúan tudományos módszereket igyekezett meghonosítani. Kutatásait az érdekes életmódú *Pilobolus* gomba vizsgálatával kezdte. „A *Pilobolus* gombák fejlődése és alakjai” című dolgozatát 1870-71-ben az Akadémia adta ki. Egy későbbi dolgozatát a Francia Akadémia díjjal tüntette ki. Egyetemi előadásain az élettanra helyezte a fő súlyt. Ha nem volt is ragyogó előadó, lelkesedéstől áthatott, tárgyának szeretetét tükröző előadásaival mégis le tudta kötni hallgatóinak figyelmét. Eredményei maradandó értékei nemcsak a hazai, hanem a nemzetközi tudományos növénytan irodalmának is.

Gyermekeknek

Ki az öregebb?

Mongol népmese

A farkas és a róka egy darab szalonnát találtak az úton.

— Gyere, együk meg — mondta a farkas.

— Nem — felelte a róka —, itt nem, az úton sok ember járkal és még agyonütnek.

— Hát mit csináljunk? — keseredett el a farkas. — Csak nem hagyjuk itt a szalonnát?

— Felvisszük oda a hegytetőre — mondta a róka. — Ott aztán, távol az emberektől, nyugodtan megehetjük.

Amikor felértek a hegy tetejére, így szólt a farkas:

— Gyere, osztozzunk hát meg rajta!

— Nem érdemes ezt a keveset kettősztani — felelte a róka. —

Egye meg egyikünk az egészet.

— Helyes — egyezett bele a farkas. — Add ide, majd én meg eszem!

— Amelyikünk az öregebb, az egye meg — tanácsolta a róka. —

Te mennyi idős vagy?

„No, — gondolta a farkas —, túljárok én, vörös róka, az eszeden.“

— Nagyon-nagyon öreg vagyok én már hugocskám — nyöszörgötte. — Nem is tudom már éveim számát, csak arra emlékszem, hogy amikor én születtem, ez a hegy kisebb volt egy vakondtúrásnál, az óceán pedig egy pocsolánál.

Amikor a róka meghallotta ezt a választ, nagyot nyögött és ke-

serves sírásra fakadt.

„Jól becsaptam a vöröst! — örvendezett a farkas. — Most már akár sír, akár nem, a szalonna az enyém.“

— Mi van veled, hugocskám? — kérdezte.

— Ki bántott meg?

— Senki, senki — nyögte a róka. — Csak nagyon megrendített, amit mondtál. Eszembe jutott az én megboldogult kisebbik fiam, aki ezek szerint veled lehetett egykorú.

Ugyanabban az esztendőben született, mint te.

Igy szólt a róka, s azzal elkapta a szalonnát a farkas elől és enni kezdte. A bolondá tett farkas pedig korgó gyomorral kullogott haza barlangjába.

A sanghaji professzor

Magyarul beszélő kínai film

Ting Men-hui egyszerű asszony, három gyermeket nevelt fel sok küzdelem árán. Most az a megtiszteltetés érte, hogy meghívták a békenagygyűlés előadójának. Ting Men-hui megilletődötten áll a szónoki emelvényen és beszélni kezd életéről...

Néhány nappal később katonák felforgatják lakásukat. Csiang Hao elhurcolják Ting Meng-hui évekig nem tud semmit férjéről. Éjt-nappallá téve varr, hogy eltarthassa gyermekeit. A nagyobbik fiú megválik a családtól, elutazik a felszabadított területre.

Öt év után a japánok elhagyják a várost, helyettük amerikai katonák jönnek. Ting Men-hui azt hiszi, hogy ez már békét jelent, de hamarosan rájön, hogy csupán a megszállók nemzetisége változott. Ezekben a napokban váratlanul hazaérkezik Csiang Hao. Hosszú raboskodás után kiengedték a börtönből... Visszamegy az egyetemre, ahol új helyzet fogadja. Szervezkednek a diákok. Egyik

vezetőjük Csiang kisebbik fia. A tanár a diákok mellé áll. A diák-tüntetések lovasrendőrök szétverik, s a professzor fiát letartóztatják. Kiderül, hogy az elfogottak fényképei előzőleg már a rendőrség kezében voltak s az egyetemről kerültek a képek a nyomozótiszt-hoz. A professzor többé nem megy az egyetemre. Kisebik fia kiszabadulva a börtönből, egy diáktársnőjével felszabadult területre megy. Csiang professzor egy üzemben tart előadást, s az előadás után merényletet követnek el ellene.

A harcban a professzor helyét felesége foglalja el. Tanít, s ez új értelmet ad életének. Sanghaji felszabadulása után fiait visszahozza a családi otthonba, de újabb harcba indulnak Korea szabadságáért.

A sanghaji professzor című filmet a Szabadság Kultúrotthon november 29-től december 1-ig játssza.

Asszonyoknak

Balesetek a háztartásban

„Baleset ellen védekezz!” — olvassuk az újságokban, műhelyekben és egyéb helyeken. A háztartásokat vajon ki figyelmezteti? Eppen ezért látjuk el néhány jótanácsai a háztartásokat.

A leggyakoribb a kés okozta vágott sérülés, vagy a daráló, reszelő által ejtett seb. Helytelen, ha ilyenkor zsíros, vagy olajos kötést rakunk a nyíltsébre, mert ez akadályozza a véráramlást. A só könnyen fertőzést idézhet elő. A friss sérülésre csak száraz, steril kötést tegyünk.

A másik gyakori sérülés a szálka. Ha súlyosabb, okozhat súlyos kötőszöveti gyulladást. A szálkát ezért, ha könnyen nem jön, ne piszkáljuk, az orvos megfelelő műszerrel, következmények nélkül távolítja el.

Szemsérülésnél ne nyúljunk semmivel se hozzá, hanem takarjuk be tiszta, száraz kendővel és azonnal menjünk szemorvoshoz.

Egés és forrási sérülésnél is a száraz, steril kötés a legjobb. Tévhit, hogy az égett sebet olajjal kell bekenni, ezáltal ugyanis az olajjal együtt fertőző csírák tömegét kenjük a sebre és így megfertőzzük és esetleg súlyosabb következményei is lehetnek.

Kevesebb italboltot

több ételmiszerüzletet

Pétfürdőn nem okoz nagy gondot, ha valaki egy pohár sört, vagy bort akar inni. Böven akad erre hely. Ugyanis kilenc hely van Pétfürdőn, ahol szeszestalt és cukrászsüteményt lehet fogyasztani. De annál kisebb a lehetőség, hogy a zöldségfelésséget, vagy a húszükségletet megvásárolhassák. A lakótelepről el kell menni az állomás melletti húsboltba. Arra sincs mód — panaszkodják Péten, — hogy különálló zöldségboltot állítsanak fel. Ugyanis a zöldség árusítása jelenleg a népboltban történik, de a péksütemények árusítása körül is bajok vannak. A pétiiek nagyon szeretnék és kérik az illetékeseket, hogy találjanak megoldást arra, hogy a sok italbolt közül legalább három helyen, húsboltot, péksüteményüzletet és zöldségüzletet állítsanak fel.

Akikről keveset beszélünk:

A SZÜLÉSZNŐ

Két napja szakadatlanul esett a hó, reggelre kitört a hóvihár. Nem lehetett három lépésnyire sem látni. A szánkóba fogott lovak nyugtalanul „kapáltak”. Végre nyílt az ajtó és útrakészen megjelent a szülésznő. A kocsis támogatva a szánkóhoz. A rettenetes hideg vadul mart bele a szabadon maradt testrészebe. Úttalan utakon haladtak lépésről-lépésre. A szülésznőnek fogalma sem volt róla, hogy merre járnak. (A kocsisnak se sok.)

1940 január 27.-ét írtak ezen a napon. Hajagospusztán a gazda felesége vajdott, oda igyekeztek. A szánkó egy hóbukánál felborult, kizuhantak mind

a ketten. Mint a hőember, úgy néztek ki. Nagynehézzen továbbmentek. Örökkévalóságnak tetszett az út. Az utolsó pillanatban érkeztek. Nem volt idő átöltözni sem... Egészséges kisfiú sírása hasított bele a dermedt csöndbe. Az anya fájdalmas arca lassan kitisztult... Odakint tovább dühöngött a hóvihár, a szobában a szülésznő tette a dolgát...

A fentebb leírt sorok nem mesékonyvból, se nem regényből, hanem a való életből kiragadott esemény. Özv. Kajlinger Istvánné okleveles szülésznő mesélt el, mint élete legemlékezetesebb élményét.

Szemben ül velem az 55 éves asszony, de nem lát-

Sikere van a csipkeverő tanfolyamnak

Az erős igyekezet minden akadályon keresztül gázol. Ez a gondolat vezette az Inotai Erőmű és Kohó asszonyait, amikor néhány hete elhatározták, hogy egy csipkeverő tanfolyamot indítsanak. A kezdeti érdeklődést lekiűzötték az asszonyok meggyőző tevékenysége. Csizmadia Sándorné néhány asszonnyal addig járt, kilincselte, míg egyre nagyobb érdeklődés nyilvánult meg a tanfolyam iránt. Ő maga vállalta a minták készítését és a tanítást. A megnövekedett érdeklődés hama-

rosan azt igazolta, hogy a szükséges felszerelés kevésnek bizonyult. Az üzemhez fordultak és kaptak is segítséget. Az asztalos-műhely dolgozói hulladékfából orsókát készítettek. A tanfolyam két hete indult meg és akad az asszonyok között már olyan is, aki terítőt készít. Egyébként a csipkeverő tanfolyam népszerűségét az is bizonyítja, hogy a tanfolyam résztvevői között az iskoláslányoktól a nagymamáig ott találjuk a telep női társadalmát.

Izléses délutáni ruha, világos, egy színű szövetből. Jól érvényesül a kék, a halványzürke vagy a vajszín. Az anyagát az arc és a haj színe szerint válasszuk ki.

„Eszményképem: Sátori Éva...”

ezt írta a várpalotai leányiskola egyik hatodik osztályos tanulója, amikor őt kérdésre kellett válaszolni, többek között arra, hogy ki az eszményképe?

Hogy miért éppen őt választotta eszményképnek, azt így fogalmazta meg: „Sátori Éva kitűnő tanuló, segíti pajtásait, az első között kötötte fel a piros nyakkendőt és mindig résztvesz, sőt szervezi az úttörőmozgalmat. Ezért választottam őt példaképemmek, szeretnék olyan lenni, mint Sátori Éva.”

Ennyi dicséret egyszerre talán soknak is tűnik, de annyi biztos, hogy sok pajtás példát vehetne róla a tanulásban, magatartásban is. Éva pajtás nem nézi le a gyengébb tanulókat, sőt az úttörő mozgalomban is résztvesz és mindig a negyedik pontját a szívügyének tekinti és be is tartja. Segít, ahol tud. Most például két gyenge tanulót segít, az egyiket matematikából, a másikat oroszból tanítja.

Az úttörőmozgalmában is résztvesz és amikor választásra került a sor, őt fogadták el rajvezetőnek. Segíti az örsöket és minden gyűlésükön résztvesz, tanácsokat ad. Naplót vezet az örsi foglalkozásokról és állandóan figyelemmel kíséri munkájukat.

Ha nem is eszményképnek, de jó példának állíthatjuk Sátori Éva pajtás a többi pajtások elé.

Az orvosokkal soha semmi nézeteltérése nem volt. Eddiai ténykedése alatt